

gjentage efter de statistiske Oplysninger, der foreligge, at Forholdet nu er det, at i Tidrummet fra 1850 til 1885 er Antallet af Fæste- og Leiehuse med Jord gaaet ned fra 39,507 til 20,648. Antallet af disse Huse er altsaa i Løbet af 35 Aar gaaet ned til omtrent det Halve, men samtidig er Antallet af Selveier- og Arvefæstehuse med Jord gaaet op fra 41,639 til 129,612. Udviklingen er altsaa afgjort og meget stærkt gaaet i den Retning, at Fæste- og Leiehuse ere gaaede over til at blive Selveieendom eller Arvefæstehuse. Dette Forhold vil der til en vis Grad blive sat en Stopper for ved et Lovforslag som dette! af den Grund mener jeg, at man maa sige, at der ikke alene ikke er nogen Trang til en saadan Lov, men at den i Virkeligheden efter al Sandsynlighed vil gjøre Skade. Der er jo ingen Tvivl om, at er det et Gode, at Husmændene kunne komme til at sidde nogenlunde betryggede ved Fæste eller Leie, er det endnu bedre, naar Udviklingen kunde gaa i den Retning, hvori den hidtil er gaaet, at de erhverve Selveieendom, og det er der, som det ogsaa blev bemærket af den høitærede Indenrigsminister, fra Rigsdagens Side givet dem en Støtte til ved Oprettelsen af Husmandskreditforeningerne. Jeg er saaledes af den Overbevisning, at selv om man fik Loven ændret, vilde det ikke være en for Husmandsklassen gavnlig og helbig Lov, og jeg kunde derfor i og for sig ikke have Noget imod, om man strax nægtede Lovforslaget Overgang til 2den Behandling. Naar jeg dog ikke foreslaar dette, er det, fordi jeg er enig med den ærede Indenrigsminister i, at det vilde være ønskeligt, om dette Forhold blev undersøgt nærmere og i No og Mag af et Udvalg, og fremdeles af endnu en Grund. Der er nemlig ved hele denne Sag en særlig Hage, idet det jo ikke kan nægtes, at den Omstændighed, at man har troet i de Arbeider, der bleve forelagte Landbokommissionen i 1849, at finde et Bevis for, at Hufene tidligere have været undergivne Fæstetvang, men at denne Fæstetvang saa at sige per sefas var bleven Husmændene berøvet, er bleven benyttet som et Middel til at agitere mellem Husmændene og gjøre dem misfornøiede med Forholdene. Det er nu efter min Overbevisning ganske urigtigt, naar man ifølge Indenrigsministerens Indberetning til Landbokommissionen har troet at finde et Bevis i Forordningen om Borneffskabet af 21de Februar 1702 for, at Hufene Gang vare undergivne Fæstetvang, men jeg tror, det er gavnligt og hensigtsmæssigt, at man undersøger ogsaa dette For-

hold, for at opklare, at denne Paastand i Virkeligheden ikke har Noget paa sig. Det forekommer mig, at vi skulde Husmændene at fritage dem for, at der paa Grundlag af denne Paastand fremtaltes nogen Misfor- noelse iblandt dem. Jeg agter derfor at stemme for Lovforslagets Overgang til 2den Behandling og dets Henviisning til et Udvalg, men jeg tror ganske vist, at det vil vise sig ved en Undersøgelse, at der ikke vil komme Noget ud af det.

Th. Nielsen: Det nærværende Lovforslag er da i hvert Fald ikke noget Hastværksarbejde, som jo for Resten allerede den ærede Indenrigsminister har gjort opmærksom paa; thi det blev forelagt i Folkethinget første Gang i 1881, og der er to Gange, baade i 1887 og 1888, afgivet Betænkninger over det, saa Forslaget er jo blevet overveiet den ene Gang efter den anden. Man har behandlet det atter og atter, og navnlig har man jo søgt at komme paa det Klare med, hvorledes man kunde komme den talrige Klasse af Medborgere til Hjælp, som kaldes Fæste- og Leiehusmænd, ja, lad mig tilføie, Husmandsklassen i det Hele. Det forekommer mig, at der for Resten var nogen Uoverensstemmelse mellem den ærede Indenrigsminister og den ærede sidste Taler (Steffensen) i Opfattelsen af Lovforslaget og af Alt, hvad der var at gjøre i denne Sag. Den ærede sidste Talers, det 12te kongevalgte Medlems Udtalelser gif jo egentlig, saa vidt jeg forstod ham, ud paa, at man blot skulde have Udvalg nedsat for at gjendrive den Paastand, som var fremkommen i det andet Thing i Henhold til en Betænkning af 1848, nemlig at Huse muligvis kunde være Fæstetvang undergivne; det skulde man gjendrive, for at der ikke skulde komme urigtige Forestillinger ud blandt Husmændene. Det er jo fra mit Standpunkt saa langt fra, at jeg ønsker, at der skal komme urigtige Forestillinger ud blandt Husmændene, at jeg aldeles ikke har Noget imod, at man faar undersøgt, hvorledes det forholder sig i saa Henseende; men paa den anden Side forekommer det mig nok, at det er noget Lidt at faae ud af vor Undersøgelse, blot det Kritiske, blot det Negative. Det var, om jeg saa maa sige, at rive ned i Stedet for at bygge op, og det forekommer mig da ogsaa, at den ærede Taler heller ikke i den Henseende var ganske i Overensstemmelse med den høitærede Indenrigsminister, der jo udtalte sig om, at det vel var værd at overveie, hvad der kunde gjøres for Husmandsklassen i det Hele, denne talrige Klasse. Det forekommer